

Miljø- og Fødevareministeriet
NaturErhvervstyrelsen

Vandløbsrestaurering

Vejledning om tilskud til kommunale projekter
vedrørende vandløbsrestaurering –
1. ansøgningsrunde 2016

Kolofon

Vandløbsrestaurerings-ordningen

Vejledning om tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering –1. runde 2016.

Denne vejledning er udarbejdet af Miljø- og Fødevareministeriet – NaturErhvervstyrelsen - i 2016. Bidrag er modtaget fra Naturstyrelsen.

Foto: Tina Juul

© Miljø- og Fødevareministeriet

Miljø- og Fødevareministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri NaturErhvervstyrelsen

Nyropsgade 30

1780 København V

Tlf.: 33 95 80 00

mail@naturerhverv.dk

www.naturerhverv.dk

ISBN: 978-87-7120-767-5

Indhold

1.	Indledning	5
2.	Ordningens formål	5
3.	Administration af ordningen	6
4.	Afsatte midler	6
5.	Ansøgningsfrist	6
6.	Hvordan søger du om tilskud	6
7.	Hvem kan søge om tilskud	7
8.	Tilskuddets størrelse og projektets finansiering	7
9.	Hvilke projekter og aktiviteter giver vi tilskud til	9
10.	Afgørelse om tilsagn om tilskud eller afslag, herunder prioritering	14
11.	Hvilke udgifter kan du få tilskud til	14
12.	Særligt om løn til personale	16
13.	Hvilke udgifter kan du ikke få tilskud til	19
14.	Udgifternes rimelighed	20
15.	Udbudsregler	22
16.	Betingelser for tilsagn om tilskud	24
17.	Særligt om opretholdelse af projektet	26

18.	Igangsætningstilladelse	26
19.	Besked om afgørelse om tilsagn	27
20.	Projektperioden	27
21.	Klageadgang	27
22.	Ændring af projektet	27
23.	Overdragelse af tilsagn	30
24.	Afslutning af projekt	31
25.	Udbetaling af tilskud	31
26.	Sagsbehandlingstid	33
27.	Evaluering efter projektets afslutning	33
28.	Projektet opgives	33
29.	Kontrol på stedet	33
30.	Bortfald af tilsagn og tilbagebetaling eller nedsættelse af tilskud	34
31.	Straffebestemmelser og svig	34
32.	Force majeure	35
33.	NaturErhvervstyrelsens brug af data	36
34.	Lovgrundlag	36
35.	Yderligere oplysninger	38

1. Indledning

Denne vejledning skal du bruge, når du ønsker at søge om tilsagn om tilskud til **kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering**. Her finder du oplysninger om tilskudsordningens formål, hvem der kan søge, hvad du kan søge til, hvordan du gør, og om de forskellige betingelser der skal opfyldes for at få tilskud.

Der findes desuden en vejledning om udbetaling af tilskud under ordningen, som du skal bruge, når du skal søge om at få udbetalt tilskud, som du har fået tilsagn til. Det er en god idé også at læse udbetalingsvejledningen, når du søger om tilsagn om tilskud.

Alle vejledninger vedr. tilsagn og udbetaling findes på NaturErhvervstyrelsens hjemmeside www.naturerhverv.dk > [Tilskudsguide](#) > vandløbsrestaurering 2016

Denne vejledning findes også på retsinformation.dk

2. Ordningens formål

Vandløbsrestaureringsordningen er en del af det danske Hav- og Fiskeriudviklingsprogram 2014-2020. Hav- og Fiskeriudviklingsprogrammet har til formål at medvirke til at indfri EU2020-målene om en smart, inkluderende og bæredygtig vækst. Dette sker gennem fremme af en fiskeripolitik, der balancerer hensyn til miljø, natur og behov for vækst og beskæftigelse i fiskeri og akvakultur.

Formålet med tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering er gennem forbedring af de fysiske forhold i vandløb at bidrage til genopretning af gydepladser og passager for vandrefisk, at forbedre forholdene for den akvatiske flora og fauna i øvrigt og at sikre en god økologisk tilstand i vandløbet.

Genopretning foregår ved at fjerne spærringer og rørlagte strækninger, der forhindrer fisk og anden akvatiske faunas vandring og spredning i vandløbene samt ved udlægning af gydegrus og sten inkl. bearbejdning af brinker og profil, der forbedrer gydemulighederne og opvækstmulighederne samt generel miljøtilstand i vandløbene.

Du skal allerede på ansøgningstidspunktet sandsynliggøre, at projektet vil være med til at understøtte formålet med tilskudsordningen.

3. Administration af ordningen

NaturErhvervstyrelsen administrerer ordningen og træffer afgørelse om tildeling af tilskud.

Tilsagnet meddeles på baggrund af hel eller delvis indstilling fra Naturstyrelsen.

Alle ansøgninger om tilskud, projektændringer og udbetalinger efter denne ordning skal ske via Miljø- og Fødevareministeriets Tast selv-service.

NaturErhvervstyrelsen modtager ansøgninger om tilsagn om tilskud på kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering. Naturstyrelsen indstiller og prioriterer projekterne. NaturErhvervstyrelsen træffer afgørelse om tildeling af tilskud efter indstilling og prioritering fra Naturstyrelsen.

4. Afsatte midler

Til ansøgningsrunden er der afsat i alt 100 mio. kr. Der kan gives op til 100% i tilskud af de tilskudsberettigede udgifter. EU-andelen udgør 24 procent af midlerne, men den nationale andel udgør 76 procent.

Størrelsen for den enkelte ramme for den pågældende ansøgningsrunde offentliggøres forud for hver ansøgningsrunde på vandprojekter.dk.

5. Ansøgningsfrist

Vi kan modtage din ansøgning fra den 4. marts 2016.

Din ansøgning skal være modtaget i NaturErhvervstyrelsen senest den 19. april 2016 kl. 23:59.

Hvis vi modtager din ansøgning efter ansøgningsfristen, vil den ikke blive behandlet, og den vil ikke blive overført til næste ansøgningsrunde. Ansøgningen afvises.

6. Hvordan søger du om tilskud

Du skal sende din ansøgning om tilsagn om tilskud på et særligt ansøgnings-skema, som du finder i Miljø- og Fødevareministeriets Tast selv-service.

Tast selv-service og skema finder du her: tastselv.fvm.dk eller under [tilskudsguiden](#) for vandløbsrestaurering. Her finder du også links til vejledning i brug af Tast selv-service.

Det fremgår af det elektroniske ansøgnings-skema, hvilke oplysninger og dokumenter der skal vedlægges ansøgningen.

Din ansøgning skal indeholde:

- Ansøgnings-skema.
- Aktivitetsbeskrivelse for dine ansattes arbejde i projektet.
- Aktivitetsbeskrivelse for konsulentbistanden i projektet. To direkte sammenlignelige tilbud fra leverandører vedrørende alle udgifter over 50.000

- Nødvendige tilladelser fra offentlige myndigheder. De kan eftersendes, hvis tilladelserne ikke er opnået på det tidspunkt, hvor du søger om tilsagn om tilskud.
- Indtegning af projektområdet i IMK

Det er vigtigt, at dit ansøgningsskema er fyldestgørende, og at du har sendt alle relevante bilag med. Hvis ansøgningsskemaet er mangelfuldt, fx hvis du ikke har beskrevet projektet tilstrækkeligt fyldestgørende - eller ikke har indhentet to tilbud på udgifter alle over 50.000 kr., kan det betyde, at du får et afslag eller nedsat tilskudsbeløb.

Kvittering for modtagelse af ansøgning

Når vi har modtaget din ansøgning via Tast selv-service, bliver der automatisk sendt et kvitteringsbrev. Brevet ligger under oversigter og breve.

Indtegning af projektområdet i Internet Markkort (IMK)

Projektområdet skal i forbindelse med ansøgningen indtegnes i IMK. Du finder vejledning hertil på [tilskudsguiden](#) under vandløbsrestaurering.

7. Hvem kan søge om tilskud

Tilsagn om tilskud kan gives til følgende:

- Kommuner

I de tilfælde, hvor et projekt omfatter vandløbsrestaurering i flere kommuner, vælges én kommune som projektansvarlig og ansøger. Denne kommune vil blive tilsagnshaver og skal opfylde forpligtelserne i tilsagnet.

Tilsagnshaver

Tilsagnshaver er den, der:

- Søger om tilsagn om tilskud,
- Modtager tilsagnet,
- Er ansvarlig for, at projektet gennemføres,
- Afholder udgifterne i projektet, dvs. modtager fakturaer fra leverandører,
- Betaler udgifterne i projektet,
- Søger om udbetaling af tilskud og
- Modtager tilskuddet.

8. Tilskuddets størrelse og projektets finansiering

Det samlede, offentlige tilskud kan udgøre 100 pct. af de samlede, tilskudsberettigede udgifter til projektet.

NaturErhvervstyrelsen kan give tilsagn om tilskud på 100 pct. af de samlede, tilskudsberettigede udgifter i projektet.

NaturErhvervstyrelsens tilskud til projekterne finansieres delvist af EU (24 pct.) via Den Europæiske Hav- og Fiskerifond, og delvist af nationale midler fra Miljø- og Fødevarerministeriet (76 pct.).

Eksempler på beregning af tilskud:

I tilsagnet har vi godkendt de tilskudsberettigede udgifter til 400.000 kr., og du har fået tilsagn om tilskud på max. 400.000 kr.

- Det viser sig, at projektet bliver **billigere** end forventet på tilsagnstidspunktet, idet de godkendte tilskudsberettigede udgifter på udbetalingstidspunktet er 396.000 kr. Du får udbetalt 396.000 kr., da vi kun kan give tilskud til faktiske udgifter og maksimalt tilsagnsbeløbet.
- Det viser sig, at projektet bliver **dyrere** end forventet på tilsagnstidspunktet. Fx koster projektet 404.000 kr. Du får udbetalt 400.000 kr. Tilskuddet kan ikke forhøjes, selv om projektet bliver dyrere.

Udbetalingen på det maksimale tilsagnsbeløb forudsætter, at vi kan godkende udgifterne som tilskudsberettigede, og at betingelserne for tilsagn er opfyldt.

Miljø- og Fødevarerministeriet
Naturstyrelsen

Miljø- og Fødevarerministeriet
NaturErhvervstyrelsen

Den Europæiske Union
Den Europæiske Hav- og Fiskerifond

Det er vigtigt, at du redegør for hele projektets finansiering i ansøgningen. Den samlede finansiering af et projekt må ikke overstige projektets samlede udgifter.

Anden offentlig, national medfinansiering

Tilskuddet fra NaturErhvervstyrelsen kan kombineres med andet offentligt, nationalt tilskud, i form af garanti, kaution eller lignende, til udgifter, der er tilskudsberettigede under ordningen.

Hvis du får andet offentligt, nationalt tilskud i form af garanti, kaution eller lignende til projektet til udgifter, der er tilskudsberettigede, nedsætter vi tilskuddet fra NaturErhvervstyrelsen til de tilskudsberettigede udgifter, så det samlede, offentlige tilskud ikke overstiger 100 pct.

Du skal anføre størrelsen af eventuelt andet offentligt, nationalt tilskud til projektet i ansøgningsskemaet. Både når du søger om tilsagn om tilskud, og når du søger om udbetaling af tilskud.

Andre EU-tilskud

Du kan ikke få tilskud til udgifter, som du får EU-tilskud til under en anden ordning eller på anden måde.

9. Hvilke projekter og aktiviteter giver vi tilskud til

Indsatsområder

Et projekt kan bestå af en eller flere indsatser i et vandløb eller vandløbssystem. Indsatserne er vedtaget i en statslig vandplan for perioden 2009-2015.

Det fremgår af kriteriebekendtgørelsen og den statslige vandplan, hvilke indsatser der er tilskudsberettigede.

Projekttyper

Vi kan give tilsagn om tilskud til:

- Forundersøgelse af vandløbsrestaureringsprojekter
- Etablering af vandløbsrestaureringsprojekter

Du kan vælge om detailundersøgelsen skal ligge i forundersøgelsesprojektet eller i etableringsprojektet¹.

Forundersøgelse

En forundersøgelse skal redegøre for, om og hvordan vandløbsrestaureringen forventes at kunne gennemføres, samt hvordan den forventes at kunne bidrage til ordningens formål. En forundersøgelse skal således beskrive alle de informationer, der er nødvendige, for at du kan ansøge om tilskud til gennemførelse af et vandløbsrestaureringsprojekt.

Det er ikke et krav, at der udarbejdes en forundersøgelse inden, der søges om gennemførelse af et projekt. Men ved ansøgning om gennemførelse skal alle for denne ordning nødvendige oplysninger, kunne oplyses i ansøgningsskemaet og/eller bilag.

Tilskud til forundersøgelser kan kun omfatte forundersøgelser, der muliggør en vurdering af, om et projektet vil kunne opfylde bestemmelserne i Miljø- og Fødevareministeriets gældende bekendtgørelse om kriterier for vurdering af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering kaldet kriteriebekendtgørelsen i det følgende.

Vurdering af forundersøgelsesansøgningen

Ved Naturstyrelsens vurdering af ansøgninger om tilskud til forundersøgelse af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering gælder følgende kriterier:

- Ansøgningen om tilskud til forundersøgelse vedrører en eller flere indsatser, der er omfattet af en vedtaget statslig vandplan 2009-2015.
- Forundersøgelsen er omkostningseffektiv, jf. de vejledende referenceværdier i bekendtgørelsen. Et ansøgt beløb til forundersøgelse pr. indsats på mere end 5 gange referenceværdien anses ikke for omkostningseffektivt, jf. dog §4, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 370 den 8. april 2015 (se pkt. 1-2 nedenfor).
- Forundersøgelsen skal gøre det muligt at vurdere, om projektet vil opfylde de i § 5 nævnte kriterier i bekendtgørelse nr. 370 den 8. april 2015.

¹ Vær opmærksom på, at det er en betingelse for udbetaling af tilskud at hele tilsagnet gennemføres. Hvis detailundersøgelsen ligger i etableringsfasen skal hele projektet realiseres før der kan ske udbetaling. Hvis detailundersøgelsen ligger i forundersøgelsen kan kommunen stoppe projektet inden detailundersøgelsen og få udbetalt det faktiske arbejde for forundersøgelsen læs mere herom i afsnittet: detailprojektering.

En forundersøgelse af en indsats med et ansøgt beløb på mere end 5 gange den vejledende referenceværdi kan efter en konkret vurdering anses som omkostningseffektiv i følgende tilfælde:

- 1) Den indsats, der forundersøges, vedrører fjernelse af en spærring ved et dambrug, som nedlægges efter frivillig aftale mellem kommunen og dambruget, og hvor kommunen i 2014 har fået tilsagn om tilskud fra Naturstyrelsen til opkøb af retten til opstemning af vandløbet.
- 2) En gennemførelse af den indsats, der forundersøges, vil have betydelig effekt i forhold til formålet med vandløbsrestaureringsprojekterne.

Ansøgning om forundersøgelse

Ved en ansøgning om forundersøgelse skal der redegøres for at forundersøgelsen vil beskrive, hvordan et projekt om gennemførelse kan leve op til kriterierne i kriteriebekendtgørelsens §5 og §6.

En forundersøgelse skal bl.a. indeholde (listen er ikke nødvendigvis udtømmende):

- En redegørelse for, hvilke indsatser projektet har til formål at gennemføre med reference til en vedtaget statslig vandplan.
- En overordnet redegørelse for de anlægstekniske muligheder eller et detailprojekt, herunder:
 - Brinkanlæg ved etablering af nye vandløbsstrækninger, samt begrundelse hvis kriteriet i bekendtgørelsen ikke overholdes.
 - Faldet på nye vandløbsstrækninger samt begrundelse hvis kriteriet i bekendtgørelsen ikke overholdes.
- Hvorledes projektet sikrer en forbedring af tilstanden i vandløbet i henhold til de konkrete miljømål, fastlagt i de vedtagne statslige vandplaner 2009-2015, herunder projektets konsekvenser for passage og/eller gyde- og opvækstforhold for fisk og/eller for anden akvatisk flora og fauna i vandløbet.
- Projektets konsekvenser i relation til Natura2000 direktiverne og/eller konsekvenser i forhold til beskyttede arter, herunder arter omfattet af bilag 3 og 5 til lov om naturbeskyttelse.
- En oversigt over berørte lodsejere og deres holdning til projektet.
- Beskrivelse af evt. afværgeforanstaltninger.
- Budget for gennemførelse af indsatserne og det samlede restaureringsprojekt.
- En oversigt over tekniske anlæg i projektområdet, og hvordan disse påvirkes.
- En beskrivelse af om vandløbet er omfattet af handleplaner for truede fiskearter eller om vandløbet ligger i et Natura 2000-område, hvor vandløbsfauna indgår i udpegningsgrundlaget.
- Hvis dambrug indgår i restaureringsprojektet skal muligheden for at dambrugserhverv kan videreføres eller omlægges inden for projektområdet under hensyn til miljøpåvirkningen, beskrives.

Detailprojektering

Du kan vælge om detailprojektet skal være indeholdt i forundersøgelsen eller gennemførelsesprojektet.

Der er to sæt referenceværdier til indsatserne. Hhv. ansøgninger om tilskud til forundersøgelser eksklusiv detailprojektering eller inklusiv detailprojektering, og to sæt referenceværdier til indsatserne i hhv. ansøgning om tilskud til gennemførelser eksklusiv eller inklusiv detailprojektering.

Hvis der søges om detailprojektering i forbindelse med ansøgning om forundersøgelse, er det et krav, at du - efter selve forundersøgelsesdelen og inden udførsel af detailprojekteringen - foretager en vurdering af hvorvidt et evt. gennemførelsesprojekt vil kunne etableres omkostningseffektivt og leve op til kriterierne i bekendtgørelse nr. 370 af den 8. april 2015.

Vurderingen skal være skriftlig og indgå i den forundersøgelsesrapport, der senere indsendes.

Vælger du således at lade detailprojektet indgå i forundersøgelsen kan du med fordel opdele forundersøgelsen i to faser:

Fase 1: Skitseprojektering med budget for realiseringsudgifter. Hvis skitseprojekteringen viser, at projektet er realiserbart og i øvrigt er omkostningseffektivt i forhold til kriteriebekendtgørelsens referencetal, så kan rådgiver efter aftale fortsætte med fase 2. I modsat fald stopper arbejdet med skitseprojektet, og der søges tilskud hjem til den del alene.

Fase 2: Detailprojektering, udbud og kontrahering med entreprenør. Herefter søges tilskud hjem til hele tilsagnsbeløbet.

Dette kan med fordel afspejles i dit udbudsmateriale og din kontrakt med rådgiver.

Vælger du, at ligge detailprojektet i gennemførelsen, skal du være opmærksom på, at den kun er støtteberettiget, hvis projektet gennemføres i sin helhed.

Etablering af projekt vedr. vandløbsrestaurering

Tilskud til gennemførelse af vandløbsrestaurering kan kun omfatte projekter, der lever op til bestemmelserne i Miljø- og Fødevareministeriets kriteriebekendtgørelse.

Vurdering af etableringsansøgningen

Ved Naturstyrelsens vurdering af ansøgninger om tilskud til etablering af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering gælder følgende kriterier som fremgår af § 5 i kriteriebekendtgørelsen:

- Projektet vedrører en eller flere indsatser, der er omfattet af en vedtaget statslig vandplan 2009-2015.
- Projektet sikrer en forbedring af tilstanden i vandløbet i henhold til det konkrete miljømål, fastlagt i de vedtagne statslige vandplaner 2009-2015. Projektet skal medføre forbedret passage for vandrende fisk og/eller forbedrede opvækst- og gydeforhold for fisk og/eller forbedrede forhold for akvatisk flora og fauna i øvrigt.
- Indsatserne i projektet er omkostningseffektive, jf. de vejledende referenceværdier. Et ansøgt beløb pr. indsats på mere end 5 gange den vejledende referenceværdi anses ikke for omkostningseffektivt, jf. dog pkt. 1)-2) nedenfor.
- Det ansøgte beløb pr. indsats må ikke overstige 3 mio. kr., med mindre indsatsen vil have betydelig effekt i forhold til formålet med vandløbsrestaureringsprojekterne.
- Ved etablering af nye vandløbsstrækninger, herunder åbning af rørlagte vandløbsstrækninger, må brinkanlæg ikke være stejlere end 1:1,5. Dette kan fraviges under henvisning til konkrete naturmæssige, landskabelige, bygningsmæssige eller kulturhistoriske forhold.
- Faldet på nye vandløbsstrækninger, der anlægges i forbindelse med fjernelse af spærringer eller genåbning af rørlagte strækninger, skal tilpasses de lokale fiskebestande og den lokale fauna og må ikke overstige 10 ‰. Dette kan fraviges under henvisning til konkrete naturmæssige, landskabelige, bygningsmæssige eller kulturhistoriske forhold.
- Et projekt vedrørende vandløbsrestaurering må ikke medføre skade på de arter eller naturtyper, som et Natura 2000-område er udpeget for, eller være i modstrid med Natura 2000-planen for området, og må ikke medføre skade på dyre- og plantearter, omfattet af bilag 3 og bilag 5 til lov om naturbeskyttelse.

En indsats med et ansøgt beløb på mere end 5 gange den vejledende referenceværdi kan efter en konkret vurdering anses som omkostningseffektiv i følgende tilfælde:

- 1) Indsatsen vedrører fjernelse af en spærring ved et dambrug, som nedlægges efter frivillig aftale mellem kommunen og dambruget, og hvor kommunen i 2014 har fået tilsagn om tilskud fra Naturstyrelsen til opkøb af retten til opstemning af vandløbet.
- 2) En gennemførelse af indsatsen vil have betydelig effekt i forhold til formålet med vandløbsrestaureringsprojekterne.

Kriteriet at det ansøgte beløb pr. indsats ikke må overstige 3 mio. kr. kan fraviges efter en konkret vurdering, hvis det ansøgte beløb ikke overstiger 5 gange referenceværdien, og hvis en gennemførelse af indsatsen vil have betydelig effekt i forhold til formålet med vandløbsrestaureringsprojekterne.

Ansøgning om etablering

Ved ansøgning om gennemførelse skal der redegøres for, hvordan projektet vil leve op til kriterierne i kriteriebekendtgørelsens § 5 og § 6. En ansøgning om gennemførelse skal indeholde (listen er ikke nødvendigvis udtømmende):

- En beskrivelse af hvilke indsatser der gennemføres i projektet med henvisning til referencenummer i [MiljøGIS](#) under temaet "Tilskud til vandløbsrestaurering 2015".
- En beskrivelse af selve anlægsprojektet.
- Det skal i ansøgningen beskrives, hvordan projektet sikrer en forbedring af tilstanden i vandløbet i henhold til det konkrete miljømål, fastlagt i de vedtagne statslige vandplaner 2009-2015, herunder hvordan projektet vil medføre forbedret passage for vandrende fisk og/eller forbedrede opvækst- og gydeforhold for fisk og/eller forbedrede forhold for akvatisk flora og fauna i øvrigt. Det beskrives hvordan selve udførelsen af projektet underbygger den tilsigtede forbedring af forholdene i vandløbet. Ved udlægning af sten- og gydegrus vurderes, om DTU-Aquas vejledning "Sådan laver man en gydebanke rigtig" generelt er fulgt, og at der bliver etableret skjulesteder i form af skjulesten. Ved anlæg af nye vandløbsstrækninger i forbindelse med fjernelse af spærringer eller genåbning af rørlagte strækninger vurderes fald og anlæg samt om vandplanernes kriterier til sikring af kontinuitet og faunapassageudvalgets anbefalinger generelt er fulgt.
- Budget for etablering af hver enkelt indsats i projektet. Hvis prisen overstiger 5 x referenceværdien eller prisen pr. indsats overstiger 3 mio. kr. anses gennemførelsen af indsatsen ikke at være omkostningseffektiv. Der kan dog fraviges fra dette i **særlige** tilfælde. Kommunen skal beskrive hvorfor det vurderes at gennemførelsen af indsatsen vil have betydelig effekt i forhold til formålet med vandplanerne (se punktet *Omkostningseffektivitet og 'betydelig effekt'*), herunder en beskrivelse af hvor mange opstrøms indsatser (med referencenummer) der findes i vandplanerne.
- Hvis et projekt vedrørende vandløbsrestaurering ligger i eller ved et Natura 2000 område, skal det vurderes om projektet kan medføre skade på de arter eller naturtyper, som et Natura 2000-område er udpeget for eller være i modstrid med Natura 2000-planen for området.
- En oversigt over berørte lodsejere og deres holdning til projektet.
- Beskrivelse af evt. afværgeforanstaltninger.
- En oversigt over tekniske anlæg i projektområdet, og hvordan disse påvirkes.
- Afværgeforanstaltninger.
- En beskrivelse af om vandløbet er omfattet af handleplaner for truede fiskearter eller om vandløbet ligger i et Natura 2000-område, hvor vandløbsfauna indgår i udpegningsgrundlaget.
- Hvis dambrug indgår i restaureringsprojektet skal muligheden for at dambrugserhverv kan videreføres eller omlægges inden for projektområdet under hensyn til miljøpåvirkningen, beskrives.

Omkostningseffektivitet og 'betydelig effekt'

Det er et kriterie for tilskud til forundersøgelse og gennemførelse af vandløbsrestaureringsprojekter, at forundersøgelsen henholdsvis gennemførelsen er omkostningseffektiv. Til kriterierne om omkostningseffektivitet er knyttet et bilag med vejledende referenceværdier. Dette bilag er ikke en facitliste, men en synliggørelse af udgangspunktet for Naturstyrelsens vurdering af alle ansøgninger.

Et af de væsentligste hensyn ved forvaltningen af statslige tilskudsmidler er at opnå mest mulig effekt for pengene. Dvs. størst mulig målopfyldelse pr. tilskudskrone. Kriterierne om omkostningseffektivitet skal sikre, at dette hensyn varetages i tilskudssagsbehandlingen. Det

overordnede mål med tilskudsordningen til vandløbsrestaurering er at forbedre de fysiske forhold i de vandløb, der er udpeget i de statslige vandplaner (2010-2015).

I vandløbsrestaureringssammenhæng betyder størst mulig målopfyldelse længst mulig opstrøms strækning, fordi det er biologisk relevant at vurdere prisen i forhold til den strækning, der åbnes op til. Det er i den forbindelse vigtigt at være opmærksom på, at vurderingen af omkostningseffektivitet ikke er en vurdering af, om et projekt er korrekt prissat, men af den biologiske værdi, forstået som længden af den strækning, der åbnes op til eller længden af den strækning, hvorpå der udlægges sten og gydegrus. Det indebærer generelt, at et forholdsvis dyrt projekt, der åbner til en kort opstrøms strækning, vil kunne vurderes som værende ikke omkostningseffektivt. Denne generelle konsekvens er også udtryk for, at der skal være proportionalitet mellem pris og effekt. Et tilsagn til et projekt med en meget høj omkostningseffektivitet vil endvidere betyde, at andre projekter med bedre omkostningseffektivitet ikke vil kunne få tilsagn om tilskud.

Til bestemmelserne om omkostningseffektivitet er knyttet bestemmelser, der normerer vurderingen af omkostningseffektiviteten på den måde, at en forundersøgelse eller en gennemførelse af en vandløbsrestaureringsindsats med et ansøgt beløb på mere end 5 gange referenceværdien ikke anses for at være omkostningseffektiv. Dette kan dog fraviges, hvis gennemførelsen af indsatsen 'vil have betydelig effekt i forhold til formålet med vandløbsindsatsen'. Om dette er tilfælde beror på en konkret vurdering i den enkelte sag.

Udgangspunktet er, at alle projekter, der indstilles til tilsagn om tilskud, forventes at bidrage til opnåelse af de konkrete miljømål, der er fastlagt for indsatsen – at de med andre ord har den forventede effekt, nemlig at forbedre de fysiske forhold i vandløbet/vandløbsstrækningen. Når det skal vurderes, om en indsats, hvor det ansøgte beløb er højere end 5 gange referenceværdien, har 'betydelig effekt', skal det derfor vurderes, om gennemførelsen af indsatsen restaurerer eller skaber passage til en helt særlig vandløbsstrækning eller tilgodeser nogle helt særlige biologiske eller naturmæssige forhold.

Som udgangspunkt for vurderingen af en 'helt særlig vandløbsstrækning' eller 'helt særlige forhold' tager Naturstyrelsen afsæt i ét eller flere af følgende spørgsmål/forhold:

- Om indsatsen sikrer passage i mindst ca. 10 km opstrøms liggende vandløb
- Om der er tale om den sidste indsats i et vandløbssystem og om denne indsats har betydning for, at en større del af vandløbssystemet opnår målopfyldelse, baseret på de foreliggende oplysninger fra ansøgerkommunen
- Om indsatsen åbner for det eneste potentielle gydevandløb eller den eneste potentielle gydestrækning i vandløbssystemet, baseret på de foreliggende oplysninger fra ansøgerkommunen
- Om indsatsen ligger i eller nær et Natura 2000-område og særligt vil understøtte en gunstig bevaringsstatus i forhold til udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området, dvs. hvis vandløbsfauna eller vandløbsnaturtype indgår i udpegningsgrundlaget

Det understreges, at der altid er tale om konkret vurdering i den enkelte sag. Andre forhold end de nævnte spørgsmål kan føre til, at indsatsen vurderes at have 'betydelig effekt'. Der skal dog som nævnt i alle tilfælde være proportionalitet mellem pris og effekt.

I konkrete sager i tidligere ansøgningsrunder, hvor der er sket fravigelse af bestemmelserne om referenceværdien, har Naturstyrelsen lagt vægt på, at ét eller flere af de nævnte spørgsmål, eksempelvis:

Et restaureringsprojekt – udlægning af sten og gydegrus – er beliggende inden for et Natura 2000-område med ca. halvdelen af den berørte strækning. Ferskvandsfauna indgår i udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området.

En fjernelse af en spærring åbner for mere end 10 km opstrøms strækning og der er fundet lampretter nedstrøms spærringen.

Åbning af en rørlagt strækning er den sidste indsats i vandløbssystemet og åbner til vandløbsspids og der åbnes for en vandløbsstrækning med gode fysiske forhold.

Baggrund for projekterne

Du skal beskrive sammenhængen mellem de konkrete udfordringer og behov, der ligger til grund for de valgte aktiviteter i projektet, når du søger om tilsagn om tilskud til dit projekt.

10. Afgørelse om tilsagn om tilskud eller afslag, herunder prioritering

Afslag og delvist afslag

Vi træffer afgørelsen om tilsagn eller afslag på ansøgning om tilsagn om tilskud på grundlag af indstilling fra Naturstyrelsen.

Derudover kan vi give afslag eller delvist afslag til et projekt, hvis vi vurderer, at:

- ansøgningen ikke er tilstrækkeligt oplyst eller
- de anslåede udgifter ikke er rimelige.

Prioritering af projekter og pointsystem

Vi skal udvælge de projekter, der giver størst effekt, uanset at der ikke er søgt om flere penge, end der er afsat til ordningen.

Ansøgninger om tilskud til forundersøgelse af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering prioriteres efter bedste omkostningseffektivitet og forud for ansøgninger om gennemførelse af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering.

Ansøgninger om tilskud til gennemførelse af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering prioriteres efter følgende prioriteringskriterier:

- 1) Omkostningseffektivitet.
- 2) Muligheden for, at dambrugserhverv kan videreføres eller omlægges inden for projektområdet under hensyn til miljøpåvirkningen.
- 3) Vandløb omfattet af nationale handleplaner for truede fiskearter, eller vandløb i Natura 2000-områder, hvor vandløbsfauna indgår i udpegningsgrundlaget.
- 4) Projektets virkning i forhold til forbedrede forhold for fiskebestandene i vandløbet, der medvirker til opnåelse af det konkrete miljømål, fastlagt i de vedtagne statslige vandplaner 2009-2015.

Der gives point for hvert af de ovennævnte kriterier. Kriteriet nr. 1, indgår i afvejningen med 40 %. Kriterierne i nr. 2-4, indgår i afvejningen med hver 20 %.

Såfremt flere ansøgninger opnår samme antal point, prioriteres ansøgningerne efter omkostningseffektivitet.

11. Hvilke udgifter kan du få tilskud til

Udgifterne skal være nødvendige for at gennemføre projektet, og de skal være direkte relateret til projektaktiviteterne og til gennemførelse af projektet.

Det er dit ansvar at redegøre for dette i ansøgningen. Du skal derfor udspecificere alle udgifter, når du søger om tilsagn om tilskud. Det betyder, at du skal beskrive og forklare udgiftsposterne i detaljer.

Nødvendige udgifter er udgifter, uden hvilke projektet eller projektaktiviteterne ikke kan gennemføres.

Med hensyn til at udgifterne skal være **direkte relateret til projektet**, kan som eksempel nævnes udlægning af gydegrus. Investeringsprojektet kan ikke omfatte træplantning, vis eneste formål er æstetisk eller sandfang, med mindre der er tale om en midlertidig afværgeforanstaltning.

Vi kan kun udbetale tilskud til udgifter, som er **afholdt** af tilsagnshaver inden for projektperioden. En udgift er afholdt, når varen er leveret eller arbejdet/ydelsen er udført, og leverandøren har udstedt en faktura til tilsagnshaver.

Udgifter er kun tilskudsberettigede, hvis de er **betalt** af tilsagnshaver tidligst ved projektperiodens start, og hvis de er **betalt** af tilsagnshaver, inden ansøgning om udbetaling af tilskud sendes til NaturErhvervstyrelsen. Udgifter skal betales fra en konto der tilhører tilsagnshaver.

Oversigt over tilskudsberettigede udgifter

De tilskudsberettigede udgifter kan omfatte udgifter til:

1. Løn til tilsagnshavers personale (Se afsnittet 12. *Særligt om løn til personale*).
2. Konsulentbistand.
3. Køb af analyser.
4. Køb af nye materialer, herunder udgifter til nødvendig transport af disse materialer.
5. Overhead (Se afsnittet 12. *Særligt om løn til personale*).

Vi kan godkende **andre udgifter** end de ovennævnte som tilskudsberettigede. Det er en betingelse for godkendelse, at vi vurderer, at udgifterne er af væsentlig betydning for at gennemføre projektet.

Følgende udgifter fratrækkes de tilskudsberettigede udgifter:

- Indtægter.

Konsulentbistand

Hvis du søger om tilskud til konsulentbistand, skal timeantallet og timeprisen fremgå af din ansøgning om tilsagn om tilskud, og du skal beskrive, hvilken opgave konsulenten skal udføre.

Alle udgifter, inkl. rejseudgifter, betalt af konsulenten skal være indeholdt i konsulentens timepris, da de ellers vil blive trukket ud af tilskudsgrundlaget før udbetaling

Fakturaen for konsulentbistanden skal være tilstrækkelig detaljeret til, at vi kan afgøre, om den er i overensstemmelse med tilsagnet og projektbeskrivelsen og vedrører projektet. Antal timer, timepris og udførte opgaver skal fremgå af fakturaen.

Udstyr

Udstyr er fx maskiner, inventar og analyseudstyr. Du kan kun få tilskud til køb af *nyt* udstyr og ikke til køb af *brugt* udstyr. Du kan ikke få tilskud til reparation af udstyr.

Materialer

Materialer er som udgangspunkt varer, som forbruges i projektet, og som ikke kan genbruges efter projektet.

Leje af lokaler

Hvis du har behov for at leje lokaler uden for din virksomhed for at gennemføre aktiviteterne i projektet, kan du få tilskud til dette. Tilskudsberettigede udgifter til leje af lokaler omfatter rene lejeudgifter og ikke udgifter til fx indkvartering og forplejning i forbindelse hermed. Kun udgifter til leje af lokaler i projektperioden er tilskudsberettigede.

Indtægter i projektperioden

Hvis projektet genererer indtægter i projektperioden, fx entréindtægter, lejeindtægter og salg af prøveproduktion eller andet, skal indtægterne fratrækkes de samlede, tilskudsberettigede udgifter. Dette sker på udbetalingstidspunktet. På ansøgningstidspunktet skal du oplyse, om du *forventer*, at projektet genererer indtægter i projektperioden. På udbetalingstidspunktet skal du oplyse, om du har genereret indtægter og hvilke.

12. Særligt om løn til personale

Personale

Tilsagnshavers personale kan udføre arbejde i projektet i projektperioden, og udgifterne hertil kan indgå som tilskudsberettigede udgifter. Ved tilsagnshavers personale forstås medarbejdere, som allerede er ansat hos tilsagnshaver, og nye medarbejdere som ansættes hos tilsagnshaver for en tidsbegrænset periode i forbindelse med det konkrete projekt.

Hvis tilsagnshaver er en virksomhed, er det virksomhedens personale, der kan udføre arbejde i projektet. Hvis tilsagnshaver er en forening eller organisation, er det foreningens eller organisations personale, der kan udføre arbejde i projektet.

Kommuner kan som tilsagnshaver bruge medarbejdere i egen entreprenøraftdeling til at udføre opgaver i projektet. Dette betragtes som udgifter til tilsagnshavers eget personale.

Lønkategorier, timesatser og årsløn

Hver medarbejder, der modtager løn i projektet, skal placeres inden for én af fem kategorier, alt efter hvilken type arbejde medarbejderen udfører i projektet. Du skal derfor vurdere, hvilke typer af opgaver hver medarbejder løser i projektet, da det er opgavetyper (og ikke uddannelse eller stillingsbetegnelse), der bestemmer hvilken lønkategori en given medarbejder skal placeres i.

Til hver kategori er der knyttet en timesats, som er den maksimale timeløn, der kan godkendes som tilskudsberettiget inden for kategorien (både på tilsagns- og udbetalingstidspunkt). Der kan dog kun udbetales til den faktiske timeløn for en medarbejder. Hvis en medarbejder er placeret i lønkategori 2, hvor den maksimale timesats er 378 kr., kan der kun udbetales til en timeløn på 362 kr., hvis medarbejderens faktiske timeløn er 362 kr.

Du kan manuelt indtaste andre beløb inkl. decimaler, end den maksimale timesats.

Lønkategori	Maksimal timesats (kr.)
1. Almindeligt ledelsesarbejde inden for administration, erhvervsorienterede funktioner og produktions- og servicevirksomhed. *)	548
2. Arbejde, der forudsætter viden på højt niveau inden for pågældende område, naturvidenskab og ingeniørvirksomhed (inden for naturvidenskab, ingeniør, økonomi, administration, jura, samfundsvidenskab)	378
3. Arbejde, der forudsætter viden på mellemniveau (teknisk arbejde inden for videnskab, i ingeniørvirksomhed, skib- og luftfart, forretningsservice, økonomi, administration og salg, jura, samfundsvidenskab, kultur, information og kommunikationsteknikerarbejde)	344
4. Almindeligt kontor- og kundeservicearbejde (sekretærarbejde, regnskab)	286
5. Arbejde inden for landbrug, skovbrug og fiskeri, ekskl. Medhjælp	261

*) I særlige tilfælde kan lønkategori 1 omfatte arbejde, der forudsætter særlig erfaring og relevant specialviden på højeste niveau inden for et fagområde, som skal tilgodeses i projektet.

Timelønnen udregnes som årslønnen delt med det timeantal, der udgør ét årsværk. Et årsværk er på 1513 timer.

Årslønnen må indeholde:

- Ferieberettiget løn.
- Arbejdsgivers betalte pensionsudgift.
- Arbejdsgivers betalte ATP-udgift.
- Arbejdsgivers betalte udgifter til andre lønrelaterede omkostninger (fx barselsfonden, flexfonde).
- Feriepenge optjent under ansættelsen på projektet.

Årslønnen må ikke indeholde (listen er ikke udtømmende):

- Gratialer.
- Provisioner.
- Andre ikke-overenskomstmæssige ydelser.
- Fri bil, telefon, fri kost og logi, personalegoder m.m.

Overhead

Overhead beregnes som 15 pct. af de samlede, tilskudsberettigede udgifter til løn til tilsagnshavers personale. Hvis de samlede, tilskudsberettigede udgifter til løn er 100.000 kr., er de samlede, tilskudsberettigede udgifter til overhead 15.000 kr. (15 pct. af 100.000 kr.).

Personalets arbejdsopgaver og tidsforbrug i projektet

Når du søger om tilsagn om tilskud, er det vigtigt, at du beskriver medarbejdernes arbejdsopgaver i projektet så detaljeret, at opgaverne kan placeres inden for de fem lønkategorier og samtidig kan relateres til de konkrete aktiviteter i projektbeskrivelsen.

Projektet inddeles i arbejdsplaner/delaktiviteter, fx 1) planlægge forsøg, 2) gennemføre forsøg, 3) behandle resultater, 4) rapporter som skal være beskrivende for hvad projektet skal indeholde.

For hver arbejdsplan/delaktivitet skal du uddybe de konkrete arbejdsopgaver. For hver arbejdsplan skal du fordele arbejdsopgaverne i de fem lønkategorier. Du skal desuden angive det tilhørende timeantal for hver lønkategori og timesatsen. Vi bruger oplysningerne til at vurdere, om opgaverne er placeret i den rigtige lønkategori, dvs. til at vurdere om priserne er rimelige.

Du må ikke angive et timeantal og en timesats i en arbejdsplan, uden også at beskrive medarbejdernes arbejdsopgaver detaljeret.

Ved ansøgning om tilsagn er det ikke nødvendigt at angive navne på alle konkrete medarbejdere. Du skal dog oplyse navne på nøglepersoner i projektet.

Beskrivelsen af arbejdsopgaver for hver lønkategori for hver arbejdsopgave skal som udgangspunkt laves på medarbejderniveau. Hvis et projekt omfatter mange medarbejdere (to eller flere) inden for samme lønkategori, der udfører samme type af opgaver i projektet, kan de grupperes i samme arbejdsbeskrivelse.

Timeregnskab

Du skal derfor sende information om, hvilke medarbejdere, der har udført hvilke arbejdsopgaver. Det gøres ved at sende timeregnskab for medarbejderne. Du skal ikke sende timeregnskab for fuldtidsansatte medarbejdere, der arbejder fuldtids på projektet. Du skal sende timeregnskab for medarbejdere, der arbejder deltids på projektet.

Timeregnskabet skal udarbejdes regelmæssigt for den enkelte medarbejder og som minimum på månedsbasis. Det er tilladt at bruge virksomhedens eget system til timeregnskab.

Af timeregnskabet skal fremgå antallet af timer pr. aktivitet, dato for arbejdets udførelse og vigtigste arbejdsopgaver, som er gennemført inden for aktiviteten.

Timeregnskabet skal underskrives og dateres af medarbejderen og arbejdsgiveren.

Lønsedler

Når du søger om udbetaling af tilskud, skal du sende lønsedler for alle de medarbejdere, der indgår i udbetalingsansøgningen, idet der kun kan udbetales til den faktiske timeløn. Du skal sende lønsedler for hele den periode, som udbetalingsansøgningen vedrører.

Aftaler

Ved udbetaling af tilskud til løn til medarbejdere, skal du sende en aftale om projekttilknytning for hver medarbejder, der har udført arbejde i projektet.

Aftalen skal bl.a. indeholde:

- Projektets titel.
- Medarbejderens navn.
- Perioden for medarbejderens arbejde på projektet, start- og slutdato.
- Timeantallet for udført arbejde i projektet i den periode, der ønskes udbetalt tilskud for.
- Beskrivelse af hvilke opgaver medarbejderen har udført i projektet.

Der kan kun udbetales tilskud til løn, når der foreligger en konkret tidsbegrænset og skriftlig aftale med den ansatte. Aftalen skal være underskrevet af medarbejderen og arbejdsgiveren. Du finder skema til aftale om projekttilknytning på vores hjemmeside i [tilskudsguiden](#) under vandløbsrestaurering.

Rejseudgifter

Der kan kun ydes tilskud til rejseomkostninger til tilsagnshaver og tilsagnshavers personale.

Ved udgifter til **tog, bus, fly og færge** gives kun tilskud til økonomiklasse. Billetter accepteres som gyldig dokumentation for både afholdt og betalt udgift. Ved udbetaling af tilskud skal du kunne dokumentere udgifterne ved kopi af billetter.

Indkvartering og **diæter** registreres efter satsreguleringen for tjenesterejser i staten for det år, hvor udgiften er afholdt. Se Finansministeriets cirkulære om satsregulering for tjenesterejser. Indkvartering skal ske i nærheden af bestemmelsesstedet.

I nævnte cirkulære er hoteldispositionsbeløbet for hotelophold i udlandet angivet ved en sats for det enkelte land, fx 88 Euro i Portugal og 127 Euro i Italien². Hoteldispositionsbeløbet for Danmark er angivet til 1.264 kr. inkl. moms, hvilket er 1.011,20 kr. ex moms. Det er disse satser, vi vurderer som rimelige, og som du skal anvende, når du søger om tilsagn om tilskud. Ved udbetaling af tilskud til hotelophold kan kun faktiske udgifter indgå, dog max. satsreguleringen. Det betyder, at hvis dit hotelophold viser sig at blive dyrere end satsen i statens cirkulære, vil du kun kunne få tilskud ud fra satsen i cirkulæret. Hvis dit hotelophold bliver billigere end satsen i statens cirkulære, vil du kun kunne få tilskud ud fra den faktiske pris på hotelopholdet.

Refusion for **kørsel i egen bil** kan kun ske til statens laveste kørselstakst på kørselstidspunktet. Der kan ikke gives tilskud til brændstof. Udgiften skal kunne dokumenteres ved kørselsregnskab for den enkelte medarbejder. Dette kørselsregnskab skal sendes med, når du søger om udbetaling af tilskud.

Kørselsregnskabet skal indeholde:

- Information om hvem der har kørt.
- Dato for hvornår kørslen er foretaget.
- Antallet af kilometer.
- Formålet med kørslen, fx møde med samarbejdspartner NN.
- Adresser på hvorfra kørslen starter og slutter.

13. Hvilke udgifter kan du ikke få tilskud til

De tilskudsberettigede udgifter kan ikke omfatte (listen er ikke udtømmende):

1. Udgifter, som du har afholdt, inden vi har givet tilladelse til at iværksætte projektet.
2. Udgifter, som du har afholdt uden for projektperioden.
3. Udgifter, som du har betalt, inden vi har givet tilladelse til at iværksætte projektet.
4. Udgifter, som du ikke har betalt, inden du sender ansøgning om udbetaling af tilskud til os.
5. Udgifter, hvor fakturaen ikke er udstedt til tilsagnshaver, men til en anden end tilsagnshaver.
6. Udgifter til tilsagnshavers eget arbejde, herunder arbejde udført af formænd og tegningsberettigede bestyrelsesmedlemmer i foreninger og organisationer.
7. Udgifter til køb af brugt udstyr og brugt materiel.
8. Udgifter til leje og leasing af udstyr
9. Udgifter til reparation af udstyr.
10. Udgifter til opførelse og ombygning af bygninger.
11. Udgifter til udarbejdelse af ansøgning om tilsagn om tilskud.
12. Almindelige driftsudgifter (se nedenstående definition).
13. Regnskabs- og revisorvirksomhed, herunder forberedelse og fremskaffelse af oplysninger, der er nødvendig for varetagelsen af disse opgaver.
14. Bogholderi, debitoropfølgning, fakturering, udarbejdelse af skatte- og driftsregnskab.
15. Udgifter i form af naturalydelse (se nedenstående beskrivelse).
16. Udgifter til produkter og ydelser, som tilsagnshaver sælger fra egen virksomhed.
17. Udgifter til rejser, kørsel og indkvartering til tilsagnshavers personale.
18. Finansierings-, revisions-, advokat og pengeinstitutomkostninger.
19. Renter af gæld.
20. Moms, medmindre momsen endeligt bæres af dig.

² Cirkulære om Satsregulering pr. 1. januar 2015 for tjenesterejser, Moderniseringsstyrelsen 18. december 2014.

21. Udgifter, der vedrører aktiviteter, som du er forpligtet til at gennemføre i medfør af anden lovgivning (se nedenstående beskrivelse)
22. Udgifter, hvortil der gives andre EU-tilskud.
23. Udgifter til udarbejdelse af slutrapport.
24. Udgifter til udarbejdelse af skilt til information om den offentlige medfinansiering.
25. Køb på afbetaling med eller uden ejendomsforbehold.
26. Køb af fast ejendom, herunder køb af jord.
27. Simple genanskaffelsesinvesteringer (se nedenstående beskrivelse).
28. Udgifter vedrørende aktiviteter, som ejer eller forpagter af vandløbet er forpligtet til at gennemføre i medfør af anden lovgivning

Almindelige driftsudgifter

Almindelige driftsudgifter omfatter fx husleje, forsikringer, energiforbrug, kontorholdsudgifter, telefon, abonnementer på tidsskrifter mv.

Desuden er igangværende aktiviteter, som er en del af ansøgers almindelige løbende drift, ikke tilskudsberettigede.

Udgifter, der vedrører aktiviteter, som du er forpligtet til at gennemføre i medfør af anden lovgivning

Som eksempel kan nævnes sikring af afvandingsinteresserne, der er fastlagt i henhold til vandløbsloven, herunder vandløbsvedligeholdelse som fx grødeskæring.

Simple genanskaffelsesinvesteringer

Ved en simpel genanskaffelsesinvestering forstås udskiftning af en maskine med en ny med fx samme teknologi, ydeevne eller miljøeffekt.

Naturalydelse

Ved naturalydelse forstås levering af bygge- og anlægsarbejder, varer, tjenesteydelser og jord og fast ejendom, for hvilke ingen kontantbetalinger dokumenteret ved fakturaer eller dokumenter med en tilsvarende bevisværdi er foretaget.

Det betyder bl.a., at udgifter til brug af kommunens egne maskiner ikke er støtteberettiget.

14. Udgifternes rimelighed

Du skal i ansøgningen om tilsagn udspecificere alle udgiftsposter i projektet og angive, hvilke opgaver der skal udføres, og hvilke genstande der forventes indkøbt. Ved udspecificering menes, at du skal beskrive og forklare udgiftsposterne i detaljer.

Når vi modtager en ansøgning om tilskud, skal vi vurdere, om udgifterne til projektet er rimelige. Det betyder, at du i alle tilfælde skal dokumentere, at der er tale om rimelige udgifter/priser. Denne vurdering hænger ikke sammen med, om projektet skal konkurrenceudsættes. Se afsnittet 15. *Udbudsregler*.

For alle udgifter gælder, at du på udbetalingstidspunktet skal kunne dokumentere udgiften ved faktura eller kvittering, som du skal sende sammen med udbetalingsanmodningen.

Udgifter over 50.000 kr.

Ved **alle udgifter over 50.000 kr.** skal du sende to direkte sammenlignelige tilbud, der viser, at du skal betale, hvad der svarer til markedspris for den pågældende vare eller ydelse.

Du kan kun opnå tilskud til det billigste tilbud. Du må gerne vælge det dyre tilbud, men det er det billigste, som tilskuddet bliver beregnet ud fra.

På tidspunktet for ansøgning om tilsagn skal tilbuddene anvendes til at fastsætte et godkendt budget for projektet. På udbetalingstidspunktet kan alene faktiske udgifter, som fremgår af fakturaer fra leverandør, indgå ved beregning af tilskuddet.

Det er vigtigt, at vi kan identificere beløbene fra tilbuddene i budgettet i ansøgningen.

Eksempel på, hvordan du skal angive prisen i budgettet:

Hvis der er to tilbud fra leverandører af gydegrus; et på 70.500 kr. og et på 90.000 kr., og du vælger leverandøren med det *billigste* tilbud, skal der i budgettet stå **70.500 kr.**

Hvis der er to tilbud fra leverandører af gydegrus; et på 70.500 kr. og et på 90.000 kr., og du vælger leverandøren med det *dyreste* tilbud, skal der i budgettet stadig stå **70.500 kr.** Du må gerne vælge leverandøren med det dyre tilbud, men du kan kun opnå tilskud beregnet ud fra prisen i det *billigste* tilbud.

Hvis en budgetpost vedrører en vare eller ydelse, der er så speciel, at der kun er én udbyder/leverandør, skal du vedlægge det indhentede tilbud sammen med din forklaring på, hvorfor du kun har indhentet ét tilbud. Du skal desuden vedlægge dokumentation fra forhandleren på, at han er eneforhandler af en bestemt teknologi. Vi vurderer, om vi kan godkende din forklaring og dokumentation.

Udgifter på og under 50.000 kr.

Ved udgifter til indkøb af varer og ydelser, hvor prisen på ansøgningstidspunktet er og forventes at være på eller under 50.000 kr., er det ikke nødvendigt at sende tilbud. Vi skal dog stadig vurdere, om priserne er rimelige, og vi kan efterspørge dokumentation på udgifter på og under 50.000 kr. ved vurdering af ansøgningen. Du skal efterfølgende kunne dokumentere udgiften ved faktura, kvittering eller lignende.

Udgifter til konsulentbistand

Du skal angive timeprisen og timeantallet i ansøgningen. Du skal redegøre detaljeret for, hvilken opgave konsulenten skal udføre i projektet og for prisen for opgaven, når du søger om tilsagn om tilskud. På udbetalingstidspunktet skal du sende en detaljeret faktura for konsulentbistanden, idet fakturaen skal indeholde timeantallet, timeprisen og beskrivelse af opgaven.

Den maksimale timepris for konsulentbistand, vi kan godkende som rimelig, er 1.200 kr. pr. time. Vi foretager en konkret vurdering af timesatsens rimelighed for hver konsulentydelse i det enkelte projekt, idet vi ser på, hvilken opgave konsulenten skal udføre.

Handel mellem afhængige parter/armslængdeprincippet

Prisen for en given ydelse må ikke være påvirket af sammenfald af interesser mellem sælger og køber, dvs. at udvekslingen af varer og tjenesteydelser sker fuldt ud som på det frie marked under fuld konkurrence. Med interesseforbunden/afhængig part menes, at der mellem to parter er et indbyrdes ejerforhold, en bestemmende eller betydelig indflydelse, familiemæssige relationer eller en fælles tilknytning til samme større organisatoriske enhed.

Eksempel på parter, som altid anses for interesseforbundne/afhængige, er:

- Ægtefæller eller anden familie, hvor den ene er tilskudsmodtager, og den anden driver den virksomhed, der leverer varen eller tjenesteydelser til projektet.
- Virksomheder ejet af sammen person.
- En virksomhed, der ejer en anden virksomhed (fx moder- og datterselskab).

- Øvrige koncernforbundne virksomheder.

Er tilbuddet afgivet af en af ansøger afhængig virksomhed, kan du kun få tilskud til kostprisen af varen/ydelsen. Kostprisen er den faktiske afholdte og betalte nettoudgift hos den part, som leverer varen/ydelsen. Du skal vedlægge dokumentation for kostprisen. Hvis du ikke kan dokumentere kostprisen, vil vi nedsætte prisen ud fra en skønsmæssig vurdering. Hvis det ikke er muligt for os at vurdere kostprisen skønsmæssigt, vil vi nedsætte prisen med 25 pct.

Krav til et tilbud

Et tilbud fra en leverandør skal indeholde:

- Leverandørens CVR nr.
- Leverandørens navn, adresse mv.
- Dato.
- Beskrivelse af, hvad der leveres (hvilket udstyr (herunder model), hvilke materialer, hvilken opgave).
- Oplysning om mængden af det leverede.
- Prisen pr. stk. og samlet for det leverede.
- Beskrivelse af, hvad der evt. er inkluderet i leverancen og prisen, fx installering, levering, oplæring af personale i brug af maskinen mm.
- Eventuelle rabatter og generelle prisnedslag.
- Angivelse af, om prisen er med eller uden moms.

Der skal være tale om reelle tilbud fra en leverandør, dvs. at leverandøren har til hensigt at sælge den pågældende vare til den oplyste pris.

Hvis du, som konsulent for ansøger, har udarbejdet ansøgningen om tilsagn om tilskud til projektet, må du ikke give tilbud på varer eller tjenesteydelser i projektet.

Sammenlignelige tilbud

For at to tilbud er direkte sammenlignelige, skal følgende være opfyldt:

- Leverandørerne skal have forskellige CVR nr.
- Leverandørerne skal være uafhængige (se punktet *Handel mellem afhængige parter* i afsnittet 14. *Udgifternes rimelighed*)
- Tilbuddene skal omfatte det samme produkt, så prisen kan sammenlignes.
- Det ene tilbud må fx ikke være på gydegrus af en bestemt kvalitet og det andet tilbud på gydegrus af en anden kvalitet. Hvis det ene tilbud indeholder poster/elementer, som det andet tilbud ikke gør, skal det være muligt at trække udgiften for disse poster fra, så priserne kan sammenlignes. Hvis fx det ene tilbud indeholder udstyr og installering af dette udstyr, og det andet tilbud kun indeholder selve udstyret uden installering, skal prisen for installering oplyses separat på tilbuddet, så det er muligt at sammenligne prisen på selve udstyret.

Tilbuddene skal være tilstrækkeligt detaljerede til, at vi kan vurdere, om de er direkte sammenlignelige. Du skal forklare, hvordan tilbuddene er sammenlignelige.

15. Udbudsregler

Udbud skal både sikre effektiv konkurrence, så alle virksomheder har lige adgang til offentlige støttede kontrakter, og sikre, at der indkøbes bedst og billigst.

Som tilsagnshaver efter denne ordning, kan du være omfattet af **udbudsloven** (lov nr. 1564 af 15. december 2015) eller reglerne i **lov om indhentning af tilbud i bygge- og**

anlægssektoren (bekendtgørelse af lov nr. 1410 af 7. december 2007, som ændret ved lov nr. 1564 af 15. december 2015, § 198). Disse regler gælder fra 1. januar 2016. Hvis dit projekt er igangsat efter tilladelse fra styrelsen og opgaverne udbudt før 1. januar 2016 er det i stedet de dagældende **EU udbudsdirektiver** eller reglerne i den dagældende **tilbudslov** (bekendtgørelse af lov nr. 1410 af 7. december 2007 om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter), som skal være overholdt.

NaturErhvervstyrelsen skal som kontrolmyndighed sikre at gældende regler er overholdt på projekter, hvor der udbetales tilskud.

Hvis dit projekt er omfattet af en kontrakt, der er omfattet af de ovenstående udbudsregler, skal du oplyse om det allerede på ansøgningstidspunktet.

Vær opmærksom på, hvis du vil tilføje noget til et projekt eller udvide et projekt, som allerede har været i udbud, skal den nye del også i udbud. Efter udbudsreglerne accepteres dog mindre udvidelser af indgåede entrepriser inden for en bagatelgrænse.

Hvis de projektaktiviteter, vi kan give tilskud til, indgår som del af et større projekt, er det det samlede projekts kontraktsum, der afgør, om du er omfattet af udbudsreglerne, og i givet fald hvilket regelsæt, som gælder.

Hvis dit projekt er en bygge- og anlægsopgave til over 300.000 kr., og dermed omfattet af reglerne om, at der skal indhentes mindst to underhåndsbud (§ 12, stk. 4 i den tidligere tilbudslov, som nu er ændret til lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren), **bør din opfordring til tilbudsgiverne være skriftlig**, selv om loven ikke kræver det. Ellers kan du ikke dokumentere over for styrelsen, at du har overholdt reglen om, at du i opfordringen til at afgive tilbud, har **oplyst, efter hvilket kriterie tildelingen vil ske**; laveste pris eller det økonomisk mest fordelagtige tilbud, dvs. højeste kvalitet (§ 12, stk. 5 i både den tidligere og den ændrede lov).

Du skal senest ved anmodning om udbetaling dokumentere, at du har opfyldt reglerne. Det betyder også, at du måske bliver nødt til at sende dokumentation for, at du har gennemført udbud for dele af dit projekt, som ikke er omfattet af NaturErhvervstyrelsens tilsagn.

Du skal opbevare al dokumentation for, at reglerne er overholdt, dvs. ikke kun det, som skal indsendes, i mindst fem år fra datoen for slutudbetaling. Det betyder blandt andet, at du også skal opbevare de tilbud, du ikke har accepteret.

Vi kan på ethvert tidspunkt forlange at se materialet.

Nedsættelse

Du skal også være opmærksom på, at vi nedsætter værdien af de tilskudsberettigede udgifter for et projekt, hvis vi konstaterer, at udbudsreglerne ikke er overholdt. Det nedsatte tilskud vil blive fastsat ud fra en vurdering af art og grovhed af overtrædelsen, og ud fra en vurdering af det økonomiske tab for Den Europæiske Hav- og Fiskerifond.

Hvis der er udgifter i dit projekt, som vedrører opgaver, du ikke har konkurrenceudsat, men som skulle have været i udbud efter de gældende regler, vil vi nedsætte denne del af tilskudsgrundlaget. Vi nedsætter med maksimalt 100 %, når det er udbudsloven, der ikke er overholdt. Vi nedsætter med maksimalt 25 %, når det er lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren, der ikke er overholdt. Dog vil nedsættelsen også maksimalt kunne være 25 %, hvis det er reglerne i udbudslovens afsnit IV, jf. § 10 om offentlige indkøb under tærskelværdierne med klar grænseoverskridende interesse, som er overtrådt. Hvis du har konkurrenceudsat din opgave, men på anden måde overtræder udbudsreglerne, vil vi nedsætte tilskudsgrundlaget med 25, 10 eller, i visse mindre alvorlige tilfælde, 5 eller 0 % af de udgifter, som forseelsen vedrører.

Hvis det viser sig, at du ikke har holdt al dokumentation tilgængelig i fem år, kan det også medføre, at tilskuddet nedsættes forholdsmæssigt ud fra en vurdering af art og grovhed af overtrædelsen og det eventuelle tab for fonden.

Eksempel 1:

- **Hvis du som privat ansøger skal opføre en bygning eller udføre et anlægsarbejde til en pris over 300.000 kr., skal du kunne dokumentere, at du har indhentet mindst to underhåndsbud, og at du har valgt et af dem til opgaven for at få tilskud fra NaturErhvervstyrelsen.**

Hvis du – selv om du oprindeligt har indhentet tilbud, som loven kræver – senere har valgt en tredje leverandør, nedsætter vi tilskudsgrundlaget med 25 %, fordi du så ikke reelt har konkurrenceudsat opgaven.

Eksempel 2:

- **Hvis I som offentlige ansøgere efter 1. januar 2016 skal indgå en tjenesteydelseskontrakt med en klar grænseoverskridende interesse, skal I kunne dokumentere, at I har annonceret kontrakten for at kunne få tilskud fra NaturErhvervstyrelsen. I skal derfor vurdere, om opgaven har klar grænseoverskridende interesse. Ved en klar grænseoverskridende interesse forstås, at en virksomhed etableret i et andet EU medlemsland kan tænkes at have interesse i at byde på opgaven.**

Hvis I i stedet for at annoncere har valgt at indhente to eller flere tilbud, nedsætter vi tilskudsgrundlaget med 25 %, fordi udbudslovens afsnit IV ikke er overholdt.

Reglerne

Det er vigtigt, at du selv orienterer dig om udbudsreglerne. Du finder informationen på Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens hjemmeside,

kfst.dk/Offentlig-konkurrence/Udbud/Udbudsregler
kfst.dk/Offentlig-konkurrence/Udbud/Vejledninger-om-udbudsregler

Vær opmærksom på, at du skal følge de regler, der gælder når du gennemfører dit projekt. Følg selv med på ovenstående links, eller kfst.dk for at være opdateret på ændrede regler.

16. Betingelser for tilsagn om tilskud

Betingelser

Det er en betingelse for tilsagn om tilskud, at:

1. Du afgiver de oplysninger, vi beder om til brug for sagsbehandlingen.
2. Projektet gennemføres i overensstemmelse med tilsagnet.

3. Projektet afsluttes senest den dato, vi har anført i tilsagnet.
4. Du overholder din oplysningspligt (se nedenstående beskrivelse).
5. Du har et særskilt regnskabssystem eller en passende regnskabskode for alle transaktioner med tilknytning til projektet (se nedenstående beskrivelse).
6. Du overholder din forpligtelse til at informere om den offentlige medfinansiering af projektet.
7. Du sender udbetalingsanmodning, opgørelse over betalte tilskudsberettigede udgifter, alle udgiftsbilag, dokumentation for betaling og slutrapport senest tre måneder efter den dato, hvor projektet senest skal være afsluttet.
8. De nødvendige tilladelser fra offentlige myndigheder er opnået inden din anmodning om første udbetaling (se nedenstående afsnit).
9. Du sikrer, at kontrolmyndigheden har adgang til at kontrollere projektet.
10. Projektet opretholdes, dvs. at projektet ikke ændres væsentligt, ophører eller flyttes uden for programområdet i fem år regnet fra datoen for slutudbetaling. Vær opmærksom på, at du skal følge de regler, der gælder når du gennemfører dit projekt. Du opbevarer udbetalingsbilag med tilhørende originale regnskabsbilag i fem år regnet fra datoen for slutudbetaling.
11. Du holder dokumenter, som dokumenterer, at udbuds- eller tilbudslovens regler er overholdt, tilgængelige mindst fem år fra datoen for slutudbetaling, hvis dit projekt eller dele heraf er omfattet af udbuds- eller tilbudslovens regler.
12. Du medvirker til evaluering af projektet efter projektets afslutning. Oplysningerne kan være nødvendige for at kunne overvåge og evaluere Hav- og Fiskeriudviklingsprogrammet.

Vi kan træffe afgørelse om bortfald af tilsagn og tilbagebetaling af tilskud, hvis betingelserne for tilsagn om tilskud ikke er opfyldt.

Vi kan opretholde tilsagnet og foretage en proportional nedsættelse af den samlede værdi af tilskuddet, hvis betingelserne for tilsagn ikke er opfyldt.

Vi vurderer overtrædelsen og nedsætter tilskuddet forholdsmæssigt ud fra overtrædelsens art og grovhed, og ud fra en vurdering af det eventuelle tab, der måtte være for Den Europæiske Hav- og Fiskerifond.

De betingelser, der vil medføre en vurdering og en eventuel proportional nedsættelse kan fx være (listen er ikke udtømmende):

- Overtrædelse af betingelsen om projektets opretholdelse.
- Overtrædelse af udbuds- og tilbudsloven.
- Hvis du ikke overholder din oplysningspligt.

Se også afsnittet 30. *Bortfald af tilsagn og tilbagebetaling eller nedsættelse af tilskud.*

Oplysningspligt

Hvis vi forlanger det, skal du i hele perioden, hvor betingelser for tilsagn om tilskud skal opfyldes, afgive en erklæring til os om, hvorvidt betingelserne for tilsagn om tilskud fortsat opfyldes. Du har også pligt til at give os skriftlig meddelelse om forhold, der kan medføre bortfald af tilsagn eller tilbagebetaling eller nedsættelse af tilskuddet.

Særskilt regnskabssystem eller særlig regnskabskode

Du skal sikre, at de projektrelaterede udgifter og indtægter enten bogføres med en særlig kode i dit regnskabssystem eller på særskilte konti i et separat regnskabssystem, der omfatter samtlige transaktioner vedrørende projektet. Samtlige fakturaer skal kunne genfindes entydigt på denne konto.

Tilladelser fra offentlige myndigheder

Hvis projektets start og/eller gennemførelse kræver offentlige tilladelser, skal du oplyse dette i ansøgningsskemaet, og du skal oplyse, hvilke tilladelser det drejer sig om.

På udbetalingstidspunktet skal du sammen med udbetalingsanmodningen senest indsende de nødvendige tilladelser til projektet fra offentlige myndigheder. Det kan være i form af kopi af de nødvendige dele af tilladelsen, fx miljøgodkendelsen, eller en erklæring fra kommunen om at de nødvendige tilladelser er opnået.

Tilskuddet kan ikke udbetales, før denne dokumentation foreligger. Det gælder også ved anmodning om rateudbetaling.

Tilladelsen må ikke være givet for en begrænset tidsperiode.

17. Særligt om opretholdelse af projektet

Skriftligt og elektronisk materiale

Hvis projektet omfatter udarbejdelse af artikler og andet skriftligt eller elektronisk materiale, skal du opbevare dette materiale i fem år fra slutudbetaling.

Udstyr og investeringer

Hvis du har fået tilskud til vandløbsrestaurering, skal du opbevare dette udstyr i fem år fra slutudbetaling af tilskud.

Hvis dette udstyr går i stykker inden for projektperioden, skal det repareres for din regning. Er det ikke muligt at reparere det pågældende udstyr, skal du erstatte det for egen regning.

Hvis udstyret går i stykker efter projektperioden, men inden for 5-årsperioden, og der ikke længere er brug for genstanden, vil vi normalt ikke forlange, at genstanden erstattes, men den skal stadig opbevares.

Du skal opbevare faktura og dokumentation for betaling af den nyindkøbte genstand, indtil den oprindelige 5-årige periode udløber.

Du skal endvidere opbevare faktura og dokumentation for betaling af den defekte genstand, indtil den oprindelige 5-årige periode udløber.

Hvis du er i tvivl, skal du kontakte os.

18. Igangsætningstilladelse

I forbindelse med at vi kvitterer for at have modtaget din ansøgning, kan vi give tilladelse til, at du for egen regning og risiko går i gang med projektet.

Hvis din ansøgning senere resulterer i et tilsagn, kan projektudgifter, du har afholdt fra datoen for igangsætningstilladelsen, indgå i tilskudsgrundlaget. Hvis ansøgningen ikke resulterer i et tilsagn, må du selv betale alle projektudgifter.

En igangsættelsestilladelse er derfor ikke en garanti for, at du får tilskud til projektet. Datoen for igangsættelse kan tidligst være datoen for vores kvitteringsbrev.

19. Besked om afgørelse om tilsagn

Når vi har behandlet din ansøgning og truffet afgørelse om, hvorvidt du får tilsagn om tilskud eller afslag til dit projekt, sender vi afgørelsen til dig.

Hvis du får tilsagn om tilskud til dit projekt, sender vi et tilsagnsbrev. Tilsagnet indeholder et budget over de godkendte, tilskudsberettigede udgifter samt en oversigt over betingelser.

Hvis du får delvist tilsagn om tilskud til dit projekt, indeholder tilsagnet desuden begrundelser (inkl. henvisning til lovgrundlag) for de dele af projektet, som vi ikke har fundet tilskudsberettiget, samt en klagevejledning.

Hvis du får afslag til dit projekt, sender vi et afslagsbrev med begrundelser (inkl. henvisning til lovgrundlag) for afslaget samt en klagevejledning.

20. Projektperioden

Projektperioden er som udgangspunkt 1 år for forundersøgelser og 3 år for etableringsprojekter. Vi fastsætter projektperioden i tilsagnet, herunder start- og slutdato.

21. Klageadgang

Du kan klage skriftligt over NaturErhvervstyrelsens afgørelser under vandløbsrestaureringsordningen senest fire uger fra den dag, du modtog afgørelsen.

Du sender klagen til NaturErhvervstyrelsen med e-mail til: erhverv@naturerhverv.dk, eller med almindelig post.

Du kan bruge klageskemaet, som du finder på vores hjemmeside naturerhverv.dk/klageskema.

Med mindre, vi finder grundlag for at genoptage sagen og træffe ny afgørelse, sender vi klagen sammen med vores kommentarer videre til Miljø- og Fødevareministeriets Klagecenter, som træffer afgørelse i sagen.

Modtager vi klagen for sent, vil den som udgangspunkt ikke blive behandlet.

Afgørelser truffet af Klagecentret for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri kan ikke indbringes for anden offentlig myndighed.

22. Ændring af projektet

Du kan søge om ændring af et projekt vedrørende:

- Forlængelse af projektperioden.
- Ændring af projektindholdet.
- Ændring af budgettet.

Du skal søge om ændring af projektet hos NaturErhvervstyrelsen for alle ændringstyper.

Du skal sende din ansøgning om ændring via Miljø- og Fødevarerministeriets Tast selv-service. I Tast selv-service skal du finde dit seneste indsendte ansøgningskema og rette i dette. Din ansøgning om ændring skal være modtaget i NaturErhvervstyrelsen senest to måneder før den dato, hvor projektet senest skal være afsluttet, og din ansøgning om ændring skal være begrundet.

Ansøgning om forlængelse af projektperioden skal være modtaget i NaturErhvervstyrelsen senest 10 dage før projektperioden udløber. Du kan ikke få godkendt en ændring, som vi modtager efter projektperiodens udløb.

Alle ændringer skal godkendes af NaturErhvervstyrelsen, inden du sætter ændringen i gang. Det betyder også, at vi ikke kan godkende ændringer med tilbagevirkende kraft. Du skal derfor hele tiden være opmærksom på, om projektet forløber, som det skal, eller om du har behov for at søge om at ændre projektet, så ændringerne kan iværksættes fremadrettet efter vores godkendelse.

Vi kan godkende dit ønske om at ændre projektet på betingelse af, at ændringen efter vores vurdering er i overensstemmelse med projektets formål. Tilsagnsbeløbet kan ikke forhøjes i forbindelse med ændring af projektet.

Når vi har behandlet din ansøgning om ændring og truffet afgørelse, meddeler vi dig den endelige afgørelse.

Forlængelse af projektperioden

Din ansøgning om forlængelse af projektperioden skal indeholde følgende oplysninger:

- Kort redegørelse for årsagen til, at projektet er forsinket og ikke kan gennemføres inden for fristen i tilsagnsbrevet.
- Angivelse af dato for, hvornår projektet kan afsluttes.
- Begrundet redegørelse for, hvordan projektet realistisk kan gennemføres inden for den forlængede periode.

Ændring af projektindholdet

Din ansøgning om at ændre projektets indhold, skal indeholde følgende oplysninger:

- Begrundelse for ændringen.
- Beskrivelse af ændringen.
- Beskrivelse af, hvad ændringen betyder for projektet.
- Ved ændring af projektgrænser, indtegn da kort over ændringerne i IMK via Tast Selv-service

Drejer din projektændring sig om ændring af projektindholdet, f.eks. at en indsats udgår af projektet, skal du udfylde ændringsskemaet, som du finder på NaturErhvervstyrelsens hjemmeside i [tilskudsguiden](#) under vandløbsrestaurering, og vedhæfte det i Tast selv under bilagsfanen. Herefter genfremsender du skemaet med ændringerne. Din beskrivelse af, begrundelse for og bemærkninger til ændringen skal du skrive i bemærkningsfeltet eller uploade under fanen *Bilag*.

Link til Tast selv-service finder du på vores hjemmeside naturerhverv.dk i [Tilskudsguide](#) under ordningen kommunale projekter vedr. vandløbsrestaurering. Her finder du også links til vejledning til brug af Tast selv-service og vejledning til indtegnning i IMK (Internet Markkort).

Ændring af budgettet

Hvis du ikke har søgt om budgetændring, vil vi ved udbetaling af tilskud kunne godkende en forhøjelse af de enkelte omkostningsarter med maksimalt 10 pct. Tilskuddet kan dog ikke forhøjes.

Du skal søge om budgetændring, hvis du ønsker at forhøje en eller flere omkostningsarter med mere end 10 pct., og du ønsker en omfordeling af budgettet, så en anden omkostningsart reduceres. Du skal derfor ikke søge om budgetændring, hvis du ikke har behov for denne omfordeling i budgettet.

Ved en omkostningsart forstås:

- Hver af de fem lønkatégorier er hver især en omkostningsart.
- Hver konsulentudgift er en omkostningsart.
- Materialeposten - indeholdende alle udgifter til materialer - er en omkostningsart.
- Udstyrsposten - indeholdende alle udgifter til udstyr - er en omkostningsart.
- Analyseposten - indeholdende alle udgifter til analyser - er en omkostningsart.
- Leje af lokaler - indeholdende alle udgifter til lokaleleje - er en omkostningsart.
- Posten, der indeholder alle andre omkostninger, er en omkostningsart.

Din ansøgning om budgetændring skal indeholde følgende oplysninger:

- Begrundelse for ændringen.
- Et nyt budget.
- Nye tilbud, hvis budgetændringen omfatter indkøb af varer eller ydelser som ikke har været beskrevet i ansøgningen og som ikke er godkendt i tilsagnet

Du skal være opmærksom på, at hvis timesatsen for **konsulentbistand** forhøjes i forhold til den godkendte timesats i tilsagnet, skal du altid søge om en budgetændring, uanset størrelsen af ændringen.

Eksempel på konsekvens, hvis du ikke søger om budgetændring:

Omkostningsart	Det godkendte budget jf. tilsagnsbrev	De faktiske betalte udgifter	Godkendte udgifter, + evt. op til max 10 pct.
Løn til personale, lønkategori 2	50.000	90.000	55.000
Løn til personale, lønkategori, 3	250.000	350.000	275.000
Konsulentbistand	590.000	460.000	460.000
Analyser	5.000	5.000	5.000
I alt	895.000	905.000	795.000

Eksemplet viser, at der er godkendt et budget på 895.000 kr., men de faktiske udgifter endte på 905.000 kr. Samtidig er udgifterne for de fleste omkostningsarter ændret betydeligt (mere end 10 pct.) ift. tilsagnet. Da der ikke søgt om budgetændring, vil vi maksimalt kunne godkende udgifter for 795.000 kr., fordi vi kun kan godkende ændringer op til max 10 pct.

23. Overdragelse af tilsagn

Vi kan efter ansøgning tillade, at tilsagnet overdrages. Det er en betingelse, at den nye ansøger selvstændigt ville kunne opnå tilsagn efter den bekendtgørelse, der gælder for den ordning, du søger om udbetaling til. Den, der får overdraget tilsagnet, overtager alle rettigheder og forpligtelser efter tilsagnet.

Den oprindelige tilsagnshaver skal sende et udfyldt overdragelseskema, og en begrundet ansøgning om tilladelse til at overdrage tilsagnet til en anden. Du finder skema til ansøgning om overdragelse af projekt på vores hjemmeside naturerhverv.dk/tilskudsguide under din ordning, som du skal sende ind til os.

Din ansøgning om ændring af tilsagnshaver skal sendes hurtigst muligt, og vi skal have modtaget den straks efter, den kommende, nye tilsagnshaver har underskrevet overdragelseskemaet. Vi kan ikke godkende overdragelsen med tilbagevirkende kraft.

Overdragelsen vil tidligst kunne godkendes fra den dato, hvor vi har modtaget ansøgning om overdragelse.

Du finder skema til ansøgning om overdragelse af tilsagn på Miljø- og Fødevareministeriets Tast selv-service.

24. Afslutning af projekt

Når projektets aktiviteter er gennemført i overensstemmelse med betingelserne i tilsagnet, kan du søge om slutudbetaling af tilskuddet.

Slutrapport

Når projektet er gennemført, skal du sende en slutrapport, udtalelse fra Naturstyrelsen om afsluttet projekt til os samtidig med din ansøgning om slutudbetaling.

Det er en betingelse for slutudbetaling, at vi har modtaget og godkendt din slutrapport.

For så vidt angår etableringsprojekter skal din slutrapport udarbejdes på det samme skema, som du bruger til din anmodning om slutudbetaling af tilskud. Skemaet findes på Miljø- og Fødevarerministeriets Tast selv-service.

I slutrapporten skal du bl.a. oplyse;

- 1) de effekter, du forventede på ansøgningstidspunktet (se ansøgningsskemaet),
- 2) de effekter, der reelt er skabt ved afslutning af projektet, og
- 3) de effekter, der yderligere forventes fremadrettet efter afslutning af projektet, som følge af projektet.

De parter, der samarbejder i projektet, skal underskrive slutrapporten.

Udtalelse fra Naturstyrelsen om gennemført projekt

Din anmodning om udbetaling skal være vedlagt en udtalelse fra Naturstyrelsen om, at projektet (forundersøgelse eller etablering) er gennemført i overensstemmelse med tilsagnets indhold.

For udbetaling af tilskud til forundersøgelser fås udtalelsen fra Naturstyrelsen ved at indsende forundersøgelsen til vandprojekter@nst.dk sammen med en anmodning om udtalelse om gennemført forundersøgelse. Forundersøgelsen bør indeholde alle de oplysninger som kommunen har opnået tilskud til.

For udbetaling af tilskud til etablering fås udtalelsen ved at indsende en redegørelse for projektets gennemførelse med billeddokumentation til vandprojekter@nst.dk sammen med en anmodning om udtalelse om gennemført projekt. Redegørelsen bør som minimum indeholde en kort beskrivelse af, hvilket problem(er) der løses ved gennemførelsen af indsatsen, hvornår projektet blev gennemført, en beskrivelse af hvorledes projektet blev gennemført, med længde, fald etc. Et godt råd er, at gennemgå projektbeskrivelsen som den blev fremsendt ved ansøgningen eller senere projektændringer, og beskrive hvorledes disse anlægselementer er blevet gennemført. Afslutningsvist beskrives, hvilken effekt der forventes af gennemførelsen. Hvis projektet har resulteret i et nyt tracé for vandløbsstrækningen vedlægges GIS-filer, der viser det nye tracé.

Anmodning om udtalelse inklusive bilag sendes til Naturstyrelsen på mail til adressen: vandprojekter@nst.dk

25. Udbetaling af tilskud

I dette afsnit beskrives nogle få emner vedrørende udbetaling af tilskud. Du kan læse mere om udbetaling af tilskud i vejledningen, som findes på vores hjemmeside www.naturerhverv.dk i [Tilskudsquide](#) under ordningen tilskud til kommunale projekter vedrørende

vandløbsrestaurering. Det er vigtigt at læse udbetalingsvejledningen allerede i forbindelse med, at du søger om tilsagn om tilskud.

Rater

Du kan få udbetalt tilskuddet i to rater for så vidt angår etableringsprojekter, hvor anden rate udgør slutudbetalingen. Du bestemmer selv, om du vil have udbetalt tilskuddet i én eller to rater. Den enkelte rate skal udgøre mindst 20 pct. af det samlede tilsagnsbeløb (tilskud).

Den procentvise beregning sker ud fra de tilskudsberettigede udgifter for raten. Hvis du fx i første rate søger om at få udbetalt 25 pct. af det samlede tilskud, og vi kun kan godkende udgifter svarende til, at rateudbetalingen udgør 15 pct. af tilskuddet, vil du få afslag på din ansøgning om rateudbetaling, da raten ikke udgør mindst 20 pct. af tilskuddet.

Hvis du ønsker udbetaling i to rater, betyder kravet også, at den første rate højst må udgøre 80 pct. af det samlede tilskud, så slutudbetalingen kan udgøre mindst 20 pct. af det samlede tilskud.

Udbetalingssskema

Når du søger om udbetaling af tilskud, skal du bruge et særligt skema, som findes på Miljø- og Fødevarerministeriets Tast selv-service.

Fuld bilagskontrol

Når du søger om udbetaling af tilskud, skal du vedhæfte alle udgiftsbilag og dokumentation for betaling.

Krav til faktura

En faktura skal indeholde:

- Tilsagnshavers navn og adresse.
- Fakturaudsteders navn, adresse og CVR-nr. (eller CPR-nr. hvis CVR-NR. ikke findes).
- Fakturadato.
- Beskrivelse af leverancen, inkl. mængde og art af de leverede varer, så det er muligt at se sammenhængen til projektet, der er givet tilsagn til.
- Betalingsdato og betalingsinformation.
- Momsgrundlaget, dvs. beløb ekskl. moms, momsbeløbet, beløb inkl. moms.
- Eventuelle rabatter og prisnedslag.

Det er afgørende for udbetaling, at faktura er udstedt til tilsagnshaver. Fakturaen skal betales fra tilsagnshavers bankkonto.

Modregning

Hvis NaturErhvervstyrelsen har restancer på ordningen tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering eller på andre af vores ordninger, kan det blive modregnet ved udbetaling af tilskud under vandløbsrestaureringsordningen.

Nemkonto

Vi overfører tilskuddet til din Nemkonto.

Indberetning af tilskud til SKAT

Vi indberetter det udbetalte tilskud til skattemyndighederne. Med hensyn til afklaring af skattemæssige konsekvenser anbefaler vi, at du selv tager kontakt til SKAT.

26. Sagsbehandlingstid

Vores tværgående mål for projektstøtteordningerne er, at vi meddeler svar (tilsagn eller afslag) til 90 pct. af ansøgningerne om tilsagn om tilskud senest tre måneder fra ansøgningsfristens udløb, hvis sagen er fuldt oplyst.

Vi oplyser yderligere om den forventede sagsbehandlingstid på vores hjemmeside naturerhverv.dk i [Tilskudsguide](#) under ordningen tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering.

27. Evaluering efter projektets afslutning

NaturErhvervstyrelsen evaluerer effekten af projekterne, og du skal efter projektets afslutning medvirke ved evaluering af projektet. Oplysningerne skal være nødvendige for at kunne overvåge og evaluere Hav- og Fiskeriudviklingsprogrammet, navnlig med hensyn til at opfylde specifikke mål og prioriteter. Det vil fremgå af tilsagnet, hvad en evaluering indeholder.

28. Projektet opgives

Hvis du ikke gennemfører projektet, skal du hurtigst muligt oplyse NaturErhvervstyrelsen om det. Hvis projektet opgives, efter at første rate er udbetalt, vil det udbetalte beløb blive krævet tilbagebetalt. Ved opgørelse af tilbagebetalingskrav tillægges der renter i overensstemmelse med renteloven. Rentetillægget udgør dog mindst 50 kr.

29. Kontrol på stedet

NaturErhvervstyrelsen foretager kontrol på stedet i forbindelse med administration af ordningen.

Vi udfører den fysiske kontrol samt efterfølgende kontrol i opretholdelsesperioden.

Vi kan til brug for kontrollen indhente oplysninger fra andre offentlige myndigheder i nødvendigt omfang i overensstemmelse med § 10 i Lov om Hav- og Fiskerifonden.

For at kunne gennemføre kontrollen har vi eller andre personer med bemyndigelse dertil, mod behørig legitimation og uden retskendelse adgang til lokaliteter, der ejes eller drives af dig som tilsagnshaver. Dette gælder også adgang til regnskaber, forretningsbøger, udbudsmateriale m.v., herunder også materiale, der opbevares i elektronisk form, og anden relevant dokumentation.

Du skal yde den nødvendige vejledning og hjælp ved kontrollens gennemførelse. Du skal sikre, at kontrolmyndigheden har adgang til at besigtige projektet i forbindelse med kontrol.

30. Bortfald af tilsagn og tilbagebetaling eller nedsættelse af tilskud

Bortfald af tilsagn og tilbagebetaling af tilskud

Vi kan træffe afgørelse om bortfald af tilsagn og tilbagebetaling af tilskud, hvis:

- Du har givet urigtige eller vildledende oplysninger eller fortiet oplysninger af betydning for sagens afgørelse.
- Betingelserne for tilsagn om tilskud ikke er opfyldt (Se afsnittet 16. *Betingelser for tilsagn om tilskud*).

I tilfælde af tilbagebetalingskrav vil der blive pålagt renter, som beregnes fra tidspunktet for meddelelse af tilbagebetalingskravet med den rentesats, der er fastsat i renteloven.

I tilfælde af grove misligholdelser kan straf komme på tale.

Nedsættelse af tilskud

Vi kan opretholde tilsagnet og foretage en proportional nedsættelse af den samlede værdi af de tilskudsberettigede udgifter, hvis vi vurderer, at følgende er overtrådt:

- Betingelsen om, at projektet opretholdes i fem år regnet fra datoen for slutudbetaling.
- Betingelsen om, at du holder dokumentation, der dokumenterer, at udbuds- eller tilbudslovens regler er overholdt, tilgængelig i mindst fem år fra datoen for afsluttende udbetaling, hvis projektet eller dele heraf er omfattet af udbuds- eller tilbudslovens regler.
- Betingelsen om, at du opbevarer udbetalingsanmodning med tilhørende regnskabsbilag³
- Din forpligtelse til, at afgive de oplysninger NaturErhvervstyrelsen beder om to år efter projektet er afsluttet i forbindelse med overvågning og evaluering af Hav- og fiskeriudviklingsprogrammet.
- Udbudsloven eller lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren.

Ved overtrædelse af reglerne vil tilskuddet blive nedsat forholdsmæssigt ud fra en vurdering af art og grovhed af overtrædelsen, og det eventuelle tab for Den Europæiske Hav- og Fiskerifond.

Udbetaling på uretmæssigt grundlag

Hvis det senere konstateres, at tilskud er udbetalt på uretmæssigt grundlag, kan vi bortfalde tilsagnet og kræve fuld tilbagebetaling eller nedsætte tilskuddet og kræve en del af tilskuddet tilbagebetalt.

31. Straffebestemmelser og svig

Straffebestemmelser

Hvis reglerne i bekendtgørelsen ikke overholdes, kan du efter § 12, stk. 1, i Lov om Hav og Fiskerifonden straffes med bøde. Der kan pålægges selskaber mv. (juridiske personer) straffeansvar efter reglerne i straffelovens kapitel 5.

³ I overensstemmelse med artikel 140 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1303/2013 af 17. december 2013 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006

Svindel med tilskudsberettigelse eller brug af tilskud

Vi kontrollerer ansøgninger om tilskud for svig. 'Svig' er den betegnelse, EU-kommissionen bruger for bevidst misbrug af EU-midler.

Svig defineres i denne sammenhæng som en forsætlig handling, der påvirker retten til tilskud eller omfanget af tilskud. Det kan være ukorrekte eller falske erklæringer eller dokumenter, tilsidesættelse af en oplysningspligt eller anvendelse af midler eller investeringer til andet formål, end de var bevilget til.

Omgåelse af betingelserne for tilskud - herunder når en ansøger kunstigt opdeler sin virksomhed eller bedrift for at få adgang til tilskud - betragtes også som svig.

Svig medfører, at tilskuddet helt eller delvist bortfalder og kan desuden medføre udelukkelse fra mulighed for tilskud⁴, bøde eller i alvorlige tilfælde fængselsstraf⁵.

32. Force majeure

NaturErhvervstyrelsen kan anerkende tilfælde af force majeure og andre ekstraordinære omstændigheder, der forhindrer tilsagnshaver i at gennemføre projektet, og dermed ikke medfører bortfald af tilsagn og tilbagebetaling af tilskud.

Force majeure og andre ekstraordinære omstændigheder kan navnlig anerkendes i følgende tilfælde:

- Tilskudsmodtagerens død.
- Tilskudsmodtagerens uarbejdsdygtighed i længere tid.
- En alvorlig naturkatastrofe, der i væsentlig grad berører bedriften.
- Ødelæggelse af stalde på bedriften ved ulykke.
- En epizooti eller en plantesygdom, der rammer henholdsvis hele tilskudsmodtagerens besætning eller en del af denne eller alle tilskudsmodtagerens afgrøder eller en del af disse.
- Ekspropriation af hele eller en væsentlig del af bedriften, hvis ekspropriationen ikke kunne forudses på dagen for indgivelse af ansøgningen.

Vi kan i ganske særlige tilfælde godkende andre omstændigheder end de ovennævnte som force majeure eller andre ekstraordinære omstændigheder.

Hvis tilsagnshaver eller dennes dødsbo ønsker at påberåbe sig force majeure eller andre ekstraordinære omstændigheder, skal dette meddeles NaturErhvervstyrelsen skriftligt senest 15 arbejdsdage efter det tidspunkt, hvor tilsagnshaver eller dennes dødsbo er i stand til at gøre det. Meddelelsen skal være vedlagt fyldestgørende dokumentationsmateriale.

Vi kan i forbindelse med behandlingen af spørgsmålet bede om yderligere information. Hvis vi ikke modtager det materiale, vi beder om, vil vi træffe afgørelse om anerkendelse af force majeure eller andre ekstraordinære omstændigheder på det forelæggende grundlag.

⁴ Art. 10, stk. 3 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 508/2014 15. maj 2014 om Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 2328/2003, (EF) nr. 861/2006, (EF) nr. 1198/2006 og (EF) nr. 791/2007 samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1255/2011, EU-Tidende 2014, nr. L 149, side 1, EHFF.

⁵ § 289a, straffeloven (LBK nr. 1028 af 22. august 2013).

Det er en betingelse for anerkendelse af force majeure eller andre ekstraordinære omstændigheder i konkrete tilfælde, at de indtrufne begivenheder forhindrer tilsagnshaver i at opfylde sine forpligtelser, og at tilsagnshaver ikke, ved en forholdsmæssig indsats, kunne have sikret sig herimod.

33. NaturErhvervstyrelsens brug af data

Oplysninger om projektet vil blive brugt af NaturErhvervstyrelsen til sagsbehandling, administration, tilskudsudbetaling og kontrol.

NaturErhvervstyrelsen har i forbindelse med kontrol mulighed for at indhente oplysninger hos andre offentlige myndigheder i fornødent omfang, herunder med henblik på samkøring og sammenstilling af oplysningerne. Behandlingen af oplysningerne vil ske i overensstemmelse med persondatalovens regler. Oplysninger kun vil blive indhentet, i det omfang det er relevant for den konkrete afgørelse.

Offentliggørelse, bl.a. på internettet

Vi er dataansvarlig, og oplysninger om projektet vil blive brugt til bl.a. sagsbehandling, administration, tilskudsudbetaling og kontrol. Derfor skal du være opmærksom på følgende:

- Oplysningerne kan behandles af danske og europæiske revisions- og undersøgelsesorganer for at værne om EU's finansielle interesser. Endvidere kan de blive brugt til statistik, forskning, planlægning og evaluering.
- Oplysninger om navn, evt. firmanavn, adresse, projekttitel samt størrelse af det modtagne tilsagnsbeløb og det udbetalte tilskudsbeløb vil blive offentliggjort på vores hjemmeside.
- Alle kan anmode om aktindsigt i sager, der behandles af den offentlige forvaltning efter offentlighedsloven, og at der kun er få oplysninger/dokumenter, som er undtaget fra pligten til udlevering efter offentlighedsloven.

Efter Persondataloven har du mulighed for:

- At bede om indsigt i, hvilke oplysninger der behandles i forbindelse med projektet, jf. Persondatalovens § 31.
- At kræve at få rettet, slettet eller blokeret oplysninger, der er urigtige eller vildledende, eller på anden måde er behandlet i strid med lovgivningen, jf. Persondatalovens § 37.

34. Lovgrundlag

De gældende regler for ordningen fremgår af:

Danske regler (love og bekendtgørelser)

- Lov om Hav- og Fiskerifonden, lov nr. 1361 af 16. december 2014.
- Bekendtgørelse nr. 1665 af 15. december 2015 om tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering
- Bekendtgørelsen nr. 370 af 8. april 2015 om kriterier for vurdering af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering
- Udbudsloven, lov nr. 1564 af 15. december 2015.

- Lov om indhentning af tilbud på visse offentlige og offentligt støttede kontrakter, lov nr. 1410 af 7. december 2007, som ændret ved lov nr. 1564 af 15. december 2015, § 198, herefter lov om indhentning af tilbud i bygge- og anlægssektoren.

EU-regler (forordninger)

- Europa Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. [508/2014](#) af 15. maj 2014 om Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 2328/2003, (EF) nr. 861/2006, (EF) nr. 1198/2006 og (EF) nr. 791/2007 samt Europa Parlamentets og Rådets forordning nr. 1255/2011.
- Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. [1303/2013](#) af 17. december 2013 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om ophævelse af Rådets forordning nr. 1083/2006.
- Kommissionens delegerede forordning (EU) [2015/531](#) af 24. november 2014 om supplerende bestemmelser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 508/2014 fsva. fastsættelse af omkostninger, der er berettigede til støtte fra Den Europæiske Hav- og Fiskerifond mhp. at forbedre hygiejneforholdene, sundheden, sikkerheden og arbejdsforholdene for fiskere, beskytte og genoprette den marine biodiversitet og de marine økosystemer, modvirke virkningerne af klimaændringer og forbedre fiskerfartøjets energieffektivitet.
- Europa-Parlamentets og Rådets forordning Direktiv [2008/56/EF](#) af 17. juni 2008 om fastsættelse af en ramme for Fællesskabets havmiljøpolitiske foranstaltninger (havstrategirammedirektivet).
- Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. [480/2014](#) af 3. marts 2014 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1303/2013 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond.
- Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. [771/2014](#) af 14. juli 2014 om fastlæggelse i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 508/2014 om Den Europæiske Hav- og Fiskerifond af modellen for de operationelle programmer, struktureringen af planerne for godtgørelse af de meromkostninger, som operatørerne har ved fangst, opdræt, forarbejdning og afsætning af visse fiskevarer og akvakulturprodukter fra regioner i den yderste periferi, modellen for indberetning af finansielle data, indholdet af forhåndsevalueringsrapporterne og minimumskravene til den evalueringsplan, der skal forelægges i henhold til reglerne for Den Europæiske Hav- og Fiskerifond
- Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. [772/2014](#) af 14. juli 2014 om fastsættelse af regler for den intensitet af offentlig bistand, der anvendes på de samlede støtteberettigede udgifter til visse operationer, der finansieres under Den Europæiske Hav- og Fiskerifond
- Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. [763/2014](#) af 11. juli 2014 om gennemførelsesbestemmelser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr.

508/2014 om Den Europæiske Hav- og Fiskerifond med hensyn til tekniske karakteristika for oplysnings- og offentlighedsforanstaltninger og vejledning i udformning af det europæiske logo

- Kommissionens delegerede forordning (EU) nr. [1014/2014](#) af 22. juli 2014 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 508/2014 af 15. maj 2014 om Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 2328/2003, (EF) nr. 861/2006, (EF) nr. 1198/2006 og (EF) nr. 791/2007 samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1255/2011 med hensyn til indholdet og opbygningen af et fælles overvågnings- og evalueringssystem for operationer finansieret i henhold til Den Europæiske Hav- og Fiskerifond

35. Yderligere oplysninger

Denne vejledning, udbetalingsanmodning, m.m. findes på vores hjemmeside www.naturerhverv.dk i [Tilskudsguide](#) under ordningen tilskud til kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering.

Du er velkommen til at kontakte os, hvis du har spørgsmål på tlf. 33 95 80 00 eller erhverv@naturerhverv.dk

Miljø- og Fødevareministeriet
NaturErhvervstyrelsen

Miljø- og Fødevareministeriet

Slotsholmsgade 12
1216 København K
Tel +45 33 92 33 01
fvm@fvm.dk
www.fvm.dk